DZIENNIK URZĘDOWY
MINISTERSTWA ROLNICTWA I DÓBR PAŃSTWOWYCH
Rzeczypospolitej Polskiej.

WARSZAWA. № 7. 2 Maja 1919 r.

TREŚĆ:

TYMCZASOWA INSTRUKCJA OGÓLNA

dla urzędów ziemskich, działających na obszarach b. zaboru rosyjskiego.

I. STOSOWANIE INSTRUKCJI.

Art. 1. Urzędy Ziemskie, działające na obszarach b. zaboru rosyjskiego, w swej organizacji wewnętrznej, postępowaniu i biurowości winny stosować się ściśle do przepisów niniejszej instrukcji.

Wszelkie wątpliwości, na tle stosowania instrukcji niniejszej wynikające, rozstrzyga ostatecznie Główna Komisja Ziemska.

Art. 2. Komisje Ziemskie Okręgowe mogą w instrukcjach szczegółowych stanowić przepisy, których wydanie uznają za właściwe, w celu przestrzegania porządku i zapewnienia prawidłowego biegu spraw.

Art. 3. Instrukcje szczegółowe nie mogą zmieniać przepisów przez ustawy i instrukcję ogólną ustanowionych i wymagają zatwierdzenia Głównej Komisji Ziemskiej.

II. KOMPETENCJA URZĘDÓW ZIEMSKICH.

Art. 4. Do zakresu działania Urzędów Ziemskich należą: sprawy dotyczące regulowania struktury gospodarstw rolnych, scalania gruntów, układu służebności, podziału gruntów wspólnych, meljoracyj rolnych i regulowania obrotu ziemią, wszelkie sprawy, jakie z mocy ustaw obowiązujących należały do kompetencji urzędów włościańskich wszystkich stopni, o ile nie zostały przekazane innym władzom, oraz te sprawy, jakie będą Urzędom Ziemskim przekazane przez ustawę lub rozporządzenie, albo polecenie rządowi (art. 2 P. T. o urzędach ziemskich).

Art. 5. Sprawy sporne, które na zasadzie przepisów dotychczasowych ulegały jurysdykcji komisarzy do spraw włościańskich, rozpoznawać będą sądy cywilne, stosownie do ich właściwości (art. 6 P. T. o urządzeniu Sądownictwa).

Art. 6. W szczególności do kompetencji Urzędów Ziemskich nie należą: 1) spory o własność i posiadanie, 2) spory graniczne i 3) spory serwitutowe. Komisarz Ziemski ma jednak prawo i obowiązek przyjmowania spraw serwitutowych w celu polubownego ich załatwienia. uprzedzając strony, że w razie niedojścia do układu polubownego odeśle je na drogę sądową.

Art. 7. Do kompetencji Urzędów Ziemskich należą wszystkie inne prócz wymienionych w artykułach poprzednich spory, powstające przy postępowaniu regulacyjnem, jako to: spory co do rozmiaru i wartości działek gruntowych przed regulacją, oraz co do rozmiaru i wartości działek, tworzonych przez regulację; co do zamiany jednych przez drugie; co do sposobu i miejsca wyznaczenia nowych działek i t. p.

III. PODZIAŁ CZYNNOŚCI W URZĘDACH ZIEMSKICH.

Komisarz Ziemski.

Art. 8. Komisarz Ziemski na wyznaczonym mu obszarze (Komisarjat) dokonywa, stosownie do przepisów ustaw i niniejszej instrukcji, czynności przygotowawcze i przeprowadza dochodzenia potrzebne do decydowania sprawy przez Komisję Ziemską Okręgową (lit. A art. 3 P. T.).

Art. 9. W szczególności do zakresu działania Komisarza Ziemskiego należy:

1) zaświadczanie układów polubownych między właścicielami dóbr lub skarbem a włościanami w przedmiocie zniesienia służebności, zmian sposobu ich użytkowania, segregacji i zamiany użytków i t. p. (p. 1 art. 334 t. II Zb. pr.);

2) zaświadczanie umów dobrowolnych w przedmiocie zamiany gruntów w celu zniesienia szachownicy (jak wyżej);

3) zaświadczanie ważności uchwał zebrań gromadzkich w przedmiocie podziału gruntów wspólnych, oraz przedstawiania ich Komisji Ziemskiej Okręgowej (p. 10 art. 334 t. II Zb. pr.);

4) wydawanie zaświadczeń, stwierdzających prawo danej osoby do nabywania na własność i brania w zastaw osad i gruntów t. zw. włościańskich (art. 94 t. IX Zb. pr.);

5) wydawanie zaświadczeń na prawo korzystania z kredytu Polskiego Państwowego Banku Rolnego, stosownie do art. 10 jego statutu (Dz. Pr. 1919 r. № 12, poz. 134);

6) sporządzanie protokułów i przeprowadzanie dochodzenia w sprawach, tyczących się zmiany nazwisk oraz innych wpisów w tabelach likwidacyjnych i aktach nadawczych w wypadkach wskazanych w art. 218 i 221 t. IX Zb. pr. (p. 6 art. 334 t. II Zb. pr.);

7) przeprowadzanie dochodzeń, stosownie do art. 214 t. IX Zb. pr., w sprawach dotyczących przynależności do tego lub innego gospodarza osady, co do której w tabelach likwidacyjnych i aktach nadawczych poczynione są adnotacje, — o ile nie zostanie zameldowany spór (p. 4 art. 334 t. II Zb. pr.);

8) badanie przedłożonych przez strony projektów w przedmiocie przymusowego podziału wspólnych pastwisk, sporządzanie takich projektów na żądanie gromad włościańskich, dokonywanie wszelkich czynności, zmierzających do usunięcia przeszkód, oraz przedstawianie projektów ostatecznych wraz ze swą opinją Komisji Ziemskiej Okręgowej (art. 52—60 t. IX Zb. pr.);

9) sporządzanie i zaświadczanie projektów przymusowego podziału gruntów, stanowiących wspólną własność gromad wioskowych, osad miejskich i miast lub poszczególnych gospodarzy, oraz przedstawianie ich wraz ze swą opinją Komisji Ziemskiej Okręgowej (art. 81—84 i 86 t. IX Zb. pr.);

10) zaświadczanie uchwał wywołujących, oraz wszelkie czynności przygotowawcze w postępowaniu komasacyjnem, w szczególności sporządzanie projektów planów komasacyjnych, oraz przedstawianie ich do zatwierdzenia Komisji Ziemskiej Okręgowej.

W postępowaniu komasacyjnem Komisarz Ziemski kierować się będzie szczegółową instrukcją komasacyjną, jaką wyda Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych;

11) wydawanie rozporządzeń w przedmiocie przywrócenia uszkodzonych lub zniszczonych znaków pomiarowych i granicznych, ustawionych przez funkcjonarjuszy lub z rozporządzenia Urzędów Ziemskich, oraz pociąganie do odpowiedzialności sądowej winnych uszkodzenia lub zniszczenia tych znaków (art. 36, t. IX Zb. pr.);

12) nadzór nad przestrzeganiem ustaw i rozporządzeń w przedmiocie zbywania, dzierżawy, najmu, brania w zastaw, rozdrabniania własności ziemskiej, oraz wogóle w przedmiocie struktury gospodarstw rolnych i zawiadamianie Komisji Ziemskiej Okręgowej o wszelkich w tym względzie uchybieniach (p. 2, art. 336 t. II Zb. pr., art. 104 t. IX Zb. pr.);

13) określanie kosztów, należnych od stron z tytułu niedostarczonych robotników, podwód i materjałów dla dokonania robót ziemskich (art. 30 i 31 t. IX Zb. pr.);

14) opinjowanie na użytek urzędów ochrony lasów o projektach planów gospodarstwa leśnego w lasach obciążonych służebnościami i o zmianach w tych planach;

15) pełnienie czynności szczególnie sobie przekazanych przez ustawę lub rozporządzenie (lit. b. art. 3 P. T.);

16) wykonywanie wszelkich prac ziemskich na zlecenie Inspektora Ziemskiego, Komisji Ziemskiej Okręgowej lub władz nad niemi przełożonych;

17) kierowanie działalnością przydanych sobie do pomocy podkomisarzy ziemskich oraz urzędników pomocniczych i kancelaryjnych (art. 5 i 18 P. T.).

Art. 10. Komisarz Ziemski, nie należąc do składu Komisji Ziemskiej Okręgowej, może być wzywany na jej posiedzenia w charakterze doradczym (art. 3, 15, 50 i 52 P. T.)

Podkomisarz Ziemski.

Art. 11. Podkomisarz Ziemski działa pod bezpośredniem kierownictwem Komisarza Ziemskiego, stosując się ściśle do jego wskazówek, przyczem może zastępować Komisarza we wszystkich jego czynnościach urzędowych, o ile sobie Komisarz pewnych czynności nie zastrzegł.

Żaden inny urzędnik oprócz Podkomisarza Ziemskiego nie może zastępować Komisarza w jego czynnościach urzędowych (art. 40 P. T.).

Art. 12. Przepis ust. i art. 11 instrukcji niniejszej nie dotyczy Podkomisarzy Ziemskich, sprawujących obowiązki Komisarza na wyznaczonym im obszarze (Komisarjat).

Komisja Ziemska Okręgowa.

Art. 13. Komisja Ziemska Okręgowa na podległym jej działalności obszarze wydaje w pierwszej instancji decyzje, rozpoznaje sprawy i rozstrzyga spory w zakresie właściwości Urzędów Ziemskich (art. 2 i 6 P. T.).

Art. 14. W szczególności do zakresu działania Komisji Ziemskiej Okręgowej należy:

1) zatwierdzanie zaświadczonych przez Komisarza Ziemskiego układów polubownych, uchwał i projektów, wymienionych pod liczbą 1 2, 3, 9, 10 i 11 art. 9 niniejszej instrukcji;

2) rozstrzyganie w przedmiocie zmiany nazwisk i innych wpisów w tabelach likwidacyjnych i aktach nadawczych, w wypadkach, o których mowa pod L. 6 i 7 art. 9 niniejszej instrukcji;

3) rozstrzyganie w przedmiocie wniosków Komisarza Ziemskiego w wypadkach, gdy podział gruntów, będących we wspólnem posiadaniu kilku gromad lub gromad i pojedyńczych gospodarzy z innych wsi, nie będzie przez Komisarza uznany za obowiąz-

kowy na życzenie części współwłaścicieli (p. 7, art. 335, t. II Zb. pr.);

4) wydawanie zezwoleń na nabycie gruntów w tych wypadkach, gdy ustawy zezwolenia takiego wymagają;

5) zatwierdzanie uchwał zebrań gminnych lub gromadzkich w przedmiocie aljenacji nieruchomych majątków gromadzkich, nabytych na mocy ukazów z dnia 19 lutego 1864 r. (p. 12 art. 335 i art. 283 t. II Zb. pr.);

6) rozstrzyganie spraw, dotyczących zajęcia przez przemysłowców górniczych działek gruntów, należących do włościan, w celu przeprowadzenia przedwstępnych badań górniczych; przedwstępne zatwierdzanie warunków porozumienia pomiędzy włościanami a przemysłowcami górniczymi w przedmiocie odstąpienia wzmiankowanych gruntów; określenie wysokości wynagrodzenia włościan oraz kaucji za zajęte dla badań działki powierzchni na wypadek nieosiągnięcia porozumienia stron oraz udzielania przemysłowcom górniczym pozwoleń na nabycie wzmiankowanych działek gruntu na własność (p. 11 art. 335 t. II Zb. pr. oraz art. art. 500, 502, 507 i 511 ustawy górniczej);

7) rozpoznawanie wszelkich sporów, wynikających na tle postępowania regulacyjnego (scalania gruntów, podziału wspólnot i t. p.), o ile spory te nie zostały wyraźnie zastrzeżone przez ustawy sądom cywilnym lub innym władzom i urzędom (art. 4 — 7 niniejszej instukcji);

8) zawiadywanie na podległym jej obszarze pomiarami gruntów t. zw. ukazowych (p. 5 art. 335 t. II Zb. pr.);

9) rozstrzyganie w przedmiocie zmian, jakie poczynić należy w tabelach likwidacyjnych i w aktach nadawczych na skutek ścisłego pomiaru gruntów t. zw. ukazowych (art. 42 t. IX Zb. pr.);

10) rozstrzyganie w przedmiocie wpisania do tabel likwidacyjnych i aktów nadawczych lub ich kopji wpisów o zmianach, jakie nastąpiły w stanie posiadania włościańskiego i służebnościach wskutek układów polubownych (p. 14 art. 335 t. II Zb. pr. i art. art. 215—217 t. IX Zb. pr.);

11) wydawanie opinji dla użytku władz właściwych w sprawach dotyczących przyłączania wsi, ich części oraz innych gruntów do osad miejskich lub wyłączenia pewnych gruntów z osad miejskich (p. 10 art. 335 t. II Zb. pr.);

12) wykonywanie niektórych czynności w przedmiocie organizacji ziemskiej Kurpi w powiecie Ostrołęckim (p. 13 art. 335 t. II Zb. pr.):

13) nadzór nad przestrzeganiem ustaw i rozporządzeń w przedmiocie zbywania, dzierżawy, najmu, brania w zastaw, rozdrabniania własności ziemskiej i wogóle w przedmiocie struktury gospodarstw rolnych oraz w wypadkach przekroczeń odnośnych przepisów wszczynania akcji sądowej;

14) rozpoznawanie zażaleń na czynności Komisarzy i Podkomisarzy ziemskich (art. 41 P. T.);

15) wykonywanie innych czynności, przez ustawy i rozporządzenia Komisjom Ziemskim Okręgowym przekazanych.

Prezes Komisji Ziemskiej Okręgowej.

Art. 15. Prezes Komisji Ziemskiej Okręgowej kieruje pracami Komisji, wyznacza posiedzenia i przewodniczy na nich (art. 10 P. T.), mianuje urzędników kancelarji Komisji i kancelarji podległych jej Komisarzy Ziemskich od X kategoryj włącznie, przedstawia Wice-Prezesowi Głównej Komisji Ziemskiej wnioski w przedmiocie mianowania, zwalniania i awansu urzędników pozostałych kategoryj (art. 18 P. T.), nakłada kary za niestawiennictwo na posiedzenia członków Komisji — rolników (art. 12 P. T.), oraz pełni wszelkie czynności przez ustawy lub niniejszą instrukcję szczególnie mu powierzone.

Art. 16. Prezes Komisji dbać winien o zgodne z ustawami i niniejszą instrukcją załatwianie spraw w Komisji, jako też o równomierny i celowy podział pracy pomiędzy członków i urzędników Komisji.

Art. 17. Prezes Komisji przestrzega jednolitego stosowania ustaw, urządza w tym celu konferencje odnośnych osób oraz prowadzi wykaz kwestji prawnych.

Art. 18. Prezes Komisji sprawuje nadzór ogólny nad wszystkiemi osobami, urzędującemi lub zatrudnionemi w Komisji, oraz nad działalnością komisarzy i podkomisarzy ziemskich, jako też przydanych im do pomocy urzędników w okręgu; w szczególności przestrzega ścisłego wykonywania przez nich swych obowiązków, bada wnoszone przeciw nim zażalenia, usuwa wszelkie nieprawidłowości przez odpowiednie zarządzenia, o ile to w poszczególnym wypadku nie zostało innym władzom zastrzeżone.

Art. 19. Reskrypty i zarządzenia władz wyższych, uwagi, które poczyni Główna Komisja Ziemska przy rozstrzyganiu poszczególnych spraw, a które służyć mają za wskazówkę na przyszłość, orzeczenia Sądu Najwyższego w sprawach, przychodzących pod jego rozpoznanie w trybie art. 63 P. T. o Urzędach Ziemskich, jak również zawiadomienia innych władz. mające związek z działalnością Urzędów Ziemskich, — Prezes Komisji podaje do wiadomości lub przekazuje do wykonania członkom Komisji, Inspektorowi Ziemskiemu oraz Komisarzom Ziemskim przez okólniki, wręczenie odpisów, wydanie zarządzeń prezydjalnych lub w inny sposób.

Art. 20. Do obowiązków Prezesa Komisji należy zarządzanie sprawami dotyczącemi stanu służby wszystkich osób, pracujących w Komisji i innych Urzędów Ziemskich okręgu; — pod tym względem winien on kierować się „Tymczasowemi Przepisami służbowemi dla urzędników państwowych“ (Dz. Pr. 1918 r. Nr. 6 poz. 13).

Art. 21. Do obowiązków Prezesa Komisji należy również zwierzchnie zarządzanie sprawami kasowemi (rachunkowością), archiwalnemi, biurowością, korespondencją, — składanie ogólnych sprawozdań z działalności Komisji, rewizja biurowości w kancelarji Komisji oraz w kancelarjach Komisarzy Ziemskich, wreszcie nadzór nad lokalami, przez Komisję i podległe jej urzędy zajmowanemi. Prezes Komisji składa co miesiąc Głównej Komisji sprawozdanie z działalności Komisji i Urzędów z dołączeniem sprawozdań Inspektora Ziemskiego i Rewidenta pomiarów o dokonanych inspekcjach robót i biur i rewizjach pomiarów.

Art. 22. Prezes Komisji dba o należyte zaopatrzenie oraz utrzymanie w porządku podręcznej biblioteki Komisji.

Art. 23. Polecenia i rozporządzenia Prezesa Komisji wciągane będą do księgi rozporządzeń prezydjalnych.

Inspektor Ziemski Okręgowy.

Art. 24. Inspektor Ziemski Okręgowy jest bezpośrednim pomocnikiem Prezesa Komisji oraz w razie potrzeby jego zastępcą, we wszystkich czynnościach prócz przewodniczenia na posiedzeniach Komisji (art. 11 P. T.).

W szczególności Inspektor Ziemski dbać winien o prawidłowy bieg dochodzeń komisarskich oraz wszelkich prac technicznych, a stąd kierować działalnością wykonawczą Komisarzy i podkomisarzy ziemskich, rewidenta pomiarów, geometrów i personelu technicznego.

Art. 25. Inspektor Ziemski należy z urzędu do składu Komisji Ziemskiej i uczestniczy we wszystkich jej posiedzeniach osobiście lub przez delegowanego Komisarza Ziemskiego (art. 8, 14 i lit. b. art. 17 P. T.).

Art. 26. Na posiedzeniach Komisji Ziemskiej Okręgowej Inspektor Ziemski referuje sprawy przekazane mu przez Prezesa Komisji.

Do każdej sprawy przychodzącej pod rozpoznanie Komisji winien Inspektor Ziemski dołączyć swą piśmienną opinję przed oddaniem sprawy do referatu.

Art. 27. Inspektor Ziemski winien dokonywać inspekcji (sprawdzenia na miejscu) konkretnych prac ziemskich w takiem ich stadjum, które się najbardziej do tej czynności nadaje.

Inspektor Ziemski wyjeżdża na inspekcje w porozumieniu z Prezesem omisji, — na mocy delegacji, przez niego podpisanej.

Inspekcje mają na celu sprawdzanie na miejscu dokonywanych robót, bezpośrednie udzielanie wskazówek technicznych oraz wykonywanie rzeczywistego nadzoru nad całokształtem działalności i poszczególnemi czynnościami urzędników ziemskich.

Art. 28. Z przebiegu i wyniku każdej inspekcji Inspektor Ziemski sporządza szczegółowy protokuł, którego oryginał składa Prezesowi Komisji.

Art. 29. Inspektor Ziemski łącznie z Rewidentem pomiarów opracowuje projekty rozkładu robót i rozmieszczenia sił technicznych oraz przedstawia je do zatwierdzenia Komisji Ziemskiej Okręgowej, która zatwierdzone akłady komunikuje Głównej Komisji Ziemskiej.

Członkowie stali.

Art. 30. Członkowie stali Komisji Ziemskiej Okręgowej są radcami prawnymi Komisji oraz referentami wszystkich zagadnień prawnych przychodzących pod rozpoznanie Komisji; kierują bezpośrednio pracami przyi danych im do pomocy referentów prawnych, biorą udział w posiedzeniach Komisji według ustalonej przez Prezesa kolei, referują na nich sprawy przekazane im przez Prezesa, oraz zastępują Prezesa w przewodniczeniu, stosownie do art. 11 P. T.

Art. 31. Członkowie stali dbać winni szczególnie, aby w działalności Urzędów Ziemskich przestrzegane były ściśle przepisy ustaw i rozporządzeń udzielać urzędnikom ziemskim wszelkich w tym względzie wyjaśnień oraz w razie zauważonych uchybień lub niedokładności projektować dla Prezesa odnośne okólniki; wnosić sporne kwestje prawne na posiedzenia gospodarcze Komisji, a w razie potrzeby proponować przekazanie ich do rozstrzygnięcia Głównej Komisji Ziemskiej; wreszcie pełnić wszelkie czynności przez ustawę lub rozporządzenia szczególnie im powierzone.

Członkowie rolnicy.

Art. 32. Członkowie Komisji Ziemskiej Okręgowej rolnicy nie są urzędnikami państwowymi; przy rozpoczęciu swych czynności składają przysięgę według formuły przepisanej dla ławników sądowych (art. 12 P. T.).

Art. 33. Członkowie Komisji rolnicy powoływani będą na posiedzenia stosownie do art. 12 P. T.

Art. 34. Prezes Komisji może powierzać członkom rolnikom — po za uczestniczeniem w posiedzeniach Komisji — wykonywanie innych czynności w granicach przepisów ustawowych i niniejszej instrukcji jedynie za ch zgodą.

Rewident pomiarów.

Art. 35. Rewident pomiarów kieruje pracami Biura Mierniczego Komisji, ma nadzór fachowy nad działalnością geometrów i odpowiada za całokształt prac pomiarowych w okręgu.

W szczególności przeprowadza rewizję kameralną planów i rejestrów pomiarowych oraz, w porozumieniu z Inspektorem, na mocy delegacji Prezesa Komisji, dokonywa osobiście lub za pośrednictwem dodanych mu do pomocy starszych geometrów rewizji i kontroli pomiarów w polu; kieruje działalnością poszczególnych geometrów i ma nad nią nadzór techniczny; opracowuje łącznie z Inspektorem Ziemskim projekty rozkładu robót i rozmieszczenia sił technicznych, ma w swej pieczy i pod swoją odpowiedzialnością całość narzędzi mierniczych i przyrządów rysunkowych i kreślarskich; składa Prezesowi wspólnie z Inspektorem Ziemskim opracowane wnioski o mianowaniu i awansowaniu geometrów oraz miesięczne i roczne sprawozdania z działalności Biura Mierniczego i każdej dokonanej rewizji pomiarów i planów.

Starsi geometrzy.

Art. 36. Starsi geometrzy wykonywują powierzone im przez Rewidenta pomiarów poszczególne czynności w zakresie kierowania pomiarami, dokonywania rewizji i sprawdzania robót, organizowania i wykonywania trudniejszych robót pomiarowych na większych obszarach.

Biuro Miernicze.

Art. 37. Geometrzy, ich pomocnicy i rysownicy stanowią Biuro Miernicze, które pod bezpośredniem kierownictwem rewidenta pomiarów wykonywa wszelkie roboty pomiarowe, związane z pracami ziemskiemi.

Art. 38. W szczególności do zakresu działania biura mierniczego należy:

a) wykonywanie i rewizja wszelkich pomiarów na gruncie;
b) sporządzanie, sprawdzanie i przechowywanie dokumentów pomiarowych;
c) kontrola instrumentów mierniczych oraz przyrządów i materjałów rysunkowych;
d) sprawdzanie kontroli czynności i rachunków rozjazdowych geometrów.

Geometrzy i pomocnicy geometrów.

Art. 39. Geometrzy są urzędnikami Komisji Ziemskiej Okręgowej i wykonywują samodzielnie roboty miernicze na mniejszych i średnich obszarach lub pracują pod kierownictwem starszych geometrów przy pomiarach obszarów większych.

Starsi pomocnicy geometrów — zależnie od posiadanej praktyki — pełnią funkcje geometrów samodzielnych lub też dodawani są geometrom do pomocy.

Pomocnicy geometrów robót samodzielnych wykonywać nie mogą.

Art. 40. W okresie zimowym geometrzy pracują w biurze Komisji Ziemskiej pod bezpośredniem kierownictwem Rewidenta pomiarów, o ile Komisja nie zezwoli na pracę poza biurem.

W okresie robót polowych Prezes Komisji Ziemskiej Okręgowej deleguje geometrów do wykonywania robót na obszarze działalności poszczególnych Komisarzy Ziemskich, zgodnie z zatwierdzonym przez Komisję planem, lub poza planem, na wniosek interesowanego Komisarza Ziemskiego.

Art. 41. Podczas trwania robót polowych geometrzy, pozostając pod fachowem i technicznem kierownictwem Rewidenta pomiarów, winni się stosować do zgodnych z prawem i instrukcją niniejszą zarządzeń właściwego Komisarza Ziemskiego, zawieszać na jego żądanie roboty, stosować się do jego wskazówek w postępowaniu regulacyjnem i t. d.

Art. 42. Przy wykonywaniu robót mierniczych geometrzy obowiązan są stosować się ściśle do przepisów instrukcji technicznej dla geometrów.

Jako urzędnicy państwowi nie mają geometrzy prawa przyjmować robót prywatnych.

Konferencje Okręgowe Komisarzy Ziemskich.

Art. 43. W terminach ustalonych przez Prezesa Komisji Ziemskiej Okręgowej w porozumieniu z Wice-Prezesem Głównej Komisji Ziemskiej odbywać się będą pod przewodnictwem Prezesa Komisji Ziemskiej Okręgowej konferencje Komisarzy i Podkomisarzy ziemskich.

W konferencjach tych biorą również udział: Inspektor Ziemski, członkowie stali, Rewident pomiarów oraz inni urzędnicy zaproszeni przez Prezesa Komisji.

Celem konferencji będzie ustalanie jednolitych metod postępowania, wyjaśnianie powstających w praktyce wątpliwości natury technicznej i prawnej, omawianie planu robót na okres najbliższy oraz potrzeb organizacyjnych Urzędów Ziemskich.

Art. 44. Protokuł konferencji redaguje sekretarz Komisji Ziemskiej Okręgowej i podpisuje Prezes Komisji, Inspektor Ziemski i redaktor protokułu.

Wierzytelny odpis protokułu Prezes Komisji przedstawia niezwłocznie wraz ze swemi wyjaśnieniami Głównej Komisji Ziemskiej.

Odpisy protokułu winny być również rozesłane wszystkim Komisjom Ziemskim Okręgowym.

Kancelarja.

Art. 45. Każda Komisja Ziemska Okręgowa oraz każdy Komisarz Ziemski ma swoją kancelarję, którą zarządza sekretarz (art. 5 i 18 P. T.).

Jeżeli w kancelarji jest stale zatrudnionych kilku urzędników, to podział zajęć pomiędzy nimi zarządza sekretarz Komisji względnie Komisarz Ziemski.

Sekretarz Komisji.

Art. 46. Sekretarz jest odpowiedzialny za należyte prowadzenie biurowości, za ścisłe i szybkie wykonanie rozporządzeń Komisji, Prezesa Komisji względnie Komisarza Ziemskiego, oraz za całość oddanych mu akt, ksiąg i pism.

Sekretarz ma dodanych sobie w razie potrzeby kancelistów.

Wszyscy urzędnicy kancelarji obowiązani są stosować się do zarządzeń sekretarza aż do ich odwołania przez Prezesa Komisji, względnie Komisarza Ziemskiego.

Urzędnicy kancelarji obowiązani są w razach koniecznych wzajemnie się zastępować, a w razie wielkiego napływu spraw wzajemnie pomoc sobie świadczyć.

W szczególności sekretarz obowiązany jest:

a) prowadzić, względnie przestrzegać należytego prowadzenia ksiąg biurowych, wskazanych w niniejszej instrukcji;
b) odbierać wszystkie nadchodzące pisma, przedstawiać je Prezesowi Komisji względnie Komisarzowi Ziemskiemu i dawać im bieg dalszy;
c) redagować i stwierdzać swym podpisem wszystkie pisma wysyłane;
d) prowadzić protokuły posiedzeń Komisji Ziemskiej;
e) sporządzać wskazane przez ustawy, rozporządzenia i instrukcje porządkowe sprawozdania;
f) przechowywać pieczęć urzędu, książki i inne wydawnictwa oraz przybory biurowe;
g) prowadzić rachunkowość stosownie do przepisów niniejszej instrukcji;
h) zarządzać archiwum Komisji Ziemskiej.

Art. 47. Akta mogą być wydawane z kancelarji jedynie Prezesowi, członkom stałym Komisji, Inspektorowi Ziemskiemu, Rewidentowi pomiarów, właściwemu Komisarzowi Ziemskiemu i Sekretarzowi.

Kancelarja prowadzić będzie kontrolę akt, wydawanych upoważnionym do tego osobom.

Przeglądanie ksiąg i akt przez strony odbywać się winno w obecności sekretarza.

Art. 48. Sekretarz i inni urzędnicy kancelaryjni załatwiają interesantów tylko w lokalu urzędowym.

Art. 49. Z wyjątkiem wypadków przez ustawy przewidzianych nie wolno urzędnikom ziemskim przyjmować żadnych sum pieniężnych od interesantów.

Czas urzędowania.

Art. 50. W dnie powszednie czas urzędowania wynosi 7 godzin. — Prezes Komisji oznacza godziny urzędowe i ich podział; wszelkie jednak czynności urzędowe winny się rozpoczynać najpóźniej o 9-ej rano.

Godziny urzędowe, ich podział i dzień, od którego zmiana nastąpiła, należy podać do powszechnej wiadomości przez przybicie na tablicy ogłoszeń urzędowych, a w razie potrzeby przez zawiadomienie w gazetach.

Art. 51. Kancelarje Urzędów Ziemskich winny być otwarte dla publiczności conajmniej dwie godziny dziennie. — Godziny te wyznacza Prezes Komisji względnie Komisarz Ziemski i podaje je do wiadomości publicznej.

Przepis powyższy nie dotyczy urzędników państwowych, notarjuszy adwokatów.

Art. 52. W wypadkach pilnych i przy szczególnem nagromadzeniu spraw czas urzędowania nie jest ograniczony żadnemi godzinami.

Jeżeli posiedzenie Komisji przeciąga się poza zwykłe godziny urzędowe, winien pozostać w kancelarji aż do końca posiedzenia jeden z urzędników kancelaryjnych, wyznaczony przez sekretarza.

IV. POSTĘPOWANIE W URZĘDACH ZIEMSKICH.

Przepisy ogólne.

Art. 53. Urzędy Ziemskie przystępują do rozpatrywania spraw, wchodzących w zakres ich kompetencji, jedynie na żądanie interesowanych osób, zrzeszeń lub władz.

Art. 54. Urzędy Ziemskie dążyć winny do zakończenia każdej sprawy przez układ polubowny pomiędzy osobami interesowanemi.

Gdy do takiego układu nie dojdzie i sprawa wymaga rozstrzygnięcia przez Urzędy Ziemskie, winny one w decyzji swej mieć wzgląd na uzasadnione interesy uczestników sprawy, jako też na interesy osób trzecich. O niedojściu do skutku układu polubownego Komisarz Ziemski obowiązany jest odnotować w aktach sprawy przed przedstawieniem jej Komisji Ziemskiej Okręgowej.

Art. 55. Urzędy Ziemskie mogą nie poprzestawać na przedkładanych im przez strony dowodach i mają prawo dla wyświetlenia wszystkich okoliczności sprawy sprawdzać z urzędu przedstawione dokumenty, nakazywać złożenie nowych dowodów, zarządzać badanie świadków, oraz wszelkie inne środki dowodowe, jakie uznają za niezbędne.

Komisarze i podkomisarze ziemscy winni wszakże dążyć do zbadania wedle możności wszystkich osób w miejscu ich zamieszkania podczas badania na miejscu stanu faktycznego sprawy (art. art. 37, 45 i 46 P. T.).

Art. 56. Językiem urzędowym Urzędów Ziemskich jest język polski. Gdy do sprawy wzywa się osoby, nieznające języka polskiego, może być powołany tłomacz, który winien posiadać kwalifikacje wiarogodnego świadka i złożyć przysięgę według załączonego wzoru.

Względem tłomacza mają zastosowanie przepisy o wyłączeniu biegłych (art. art. 521—523 Ust. Post. Cyw.).

Art. 57. Wezwania do stawienia się przed Urzędy Ziemskie będą doręczane przez policję (milicję) lub przez władze gminne w trybie przepisanym w U. P. C. dla wezwań przed Sądy Pokoju (art. art. 63—66, 88, 89^1).

Termin do stawienia się winien być tak obliczony, aby osoba wzywana przy uwzględnieniu odległości i warunków komunikacyjnych miała faktyczną możność przybycia lub nadesłania należytego usprawiedliwienia.

Art. 58. Wezwanie winno być sporządzone w dwóch egzemplarzach i zawierać:

1) krótkie sformułowanie przedmiotu sprawy;
2) imię i nazwisko osoby wzywanej;
3) miejsce i termin, dokąd i kiedy ma się stawić;
4) charakter, w jakim zostaje wezwana (strona, świadek, biegły, tłomacz);
5) skutki niestawienia się.

Wezwanie podpisuje sekretarz.

Art. 59. Doręczenie wezwania zastępuje ustne oznajmienie o terminie; sekretarz winien o tem odnotować w aktach i wziąć podpis od osoby wzywanej.

Art. 60. Przy badaniu świadków i biegłych, sprawdzaniu dowodów, dokonywaniu oględzin na miejscu i t. p. stosować należy odpowiednie— o ile instrukcja niniejsza lub instrukcje techniczne inaczej nie stanowią— przepisy Ustawy Postępowania Cywilnego.

W szczególności Komisarz Ziemski stosować winien:

1) przepisy U. P. C. dla Sądów Pokoju (art. art. 81—124^3), gdy działa samodzielnie w trybie postępowania przygotowawczego lub na skutek polecenia Prezesa Komisji względnie Inspektora Ziemskiego, oraz
2) przepisy U. P. C. dla Sądów Okręgowych (art. art. 366—565), gdy działa z polecenia Komisji Ziemskiej Okręgowej w trybie artykułu 50 P. T.

Art. 61. Wynagrodzenie świadków za oderwanie ich od zajęć określa wzywający urząd w ilości od 1 do 20 marek za każdą dobę. Żądanie wynagrodzenia winno być zgłoszone najpóźniej w dniu badania.

Art. 62. Wynagrodzenie biegłych za oderwanie od zajęć i pracę określa wzywający urząd zależnie od rodzaju pracy, wartości zużytego czasu i innych okoliczności. Żądanie wynagrodzenia winno być zgłoszone jednocześnie ze złożeniem opinji.

Art. 63. Duchowni wszelkich wyznań, wzywani w celu odebrania przysięgi, otrzymują za stawiennictwo wynagrodzenie w wysokości 3 marek od każdej sprawy, niezależnie od ilości osób składających przysięgę i niezależnie od tego, czy przysięga doszła do skutku.

Art. 64. Świadkowie, biegli i duchowni, wzywani poza obręb miejscowości, w której mieszkają, oprócz wynagrodzenia w poprzednich artykułach (62 — 64) przewidzianego mają prawo do zwrotu kosztów podróży w wysokości, określonej przez wzywający urząd.

Dochodzenie Komisarskie.

Art. 65. Komisarz Ziemski rozpoczyna swe czynności:

1) na skutek skierowanego doń podania piśmiennego lub żądania ustnego;
2) z polecenia Urzędów Ziemskich oraz na żądanie lub wskutek zawiadomienia innych władz państwowych.

Art. 66. O wpłynięciu każdej sprawy, która ma być rozpoznawana w Komisji Ziemskiej Okręgowej, Komisarz Ziemski zawiadamia niezwłocznie Komisję Ziemską Okręgową.

Art. 67. Rozpoczynając każde dochodzenie, winien Komisarz na pierwszej karcie odnośnych akt odnotować, kiedy mianowicie (data), na czyje żądanie i na jakiej podstawie prawnej do dochodzenia przystąpił.

Art. 68. W razie wpłynięcia sprawy, nie podlegającej kompetencji Urzędów Ziemskich, Komisarz Ziemski do dochodzenia nie przystępuje, akta zaś sprawy wraz z umotywowaną rezolucją odmowną przesyła Komisji Ziemskiej Okręgowej do decyzji.

Art. 69. Komisarz Ziemski obowiązany jest dopilnować, aby wszystko, co sprawy dotyczy, zostało zbadane i w aktach uwidocznione.

Po ogólnem zapoznaniu się z treścią sprawy i ze stanem faktycznym na miejscu Komisarz winien zbadać szczegółowo osoby interesowane co do ich życzeń i wniosków i wyznaczyć im w tym celu termin według swego uznania, kierując się kolejnością spraw, ich ważnością i rozkładem swych prac.

Art. 70. W szczególności Komisarz Ziemski obowiązany jest zgromadzić z urzędu wszystkie dowody, stanowiące tytuł prawny na władanie ziemią, będącą przedmiotem postępowania, oraz wypełnić ściśle kwestjonarjusz szczegółowy dla każdego uczestnika.

Art. 71. Z każdej czynności urzędowej Komisarza Ziemskiego winien być sporządzony protokuł stosownie do wymagań art. 40 P. T.

W szczególności winien protokuł zawierać przebieg danej czynności z zaznaczeniem tych punktów, co do których strony są zgodne, jako też punktów wątpliwych i spornych. Gdy pewna okoliczność znajduje dostateczne wyjaśnienie w przedłożonym dokumencie, wystarczy powołanie się na dokument, który należy dołączyć do protokułu w oryginale lub wierzytelnym odpisie.

Art. 72. Na żądanie strony, zgłoszone przed podpisaniem protokułu, winien Komisarz Ziemski protokuł sprostować lub uzupełnić.

Gdy strona odmawia podpisania protokułu, należy to zaznaczyć z podaniem przyczyny odmowy. Komisarz winien uprzedzić stronę odmawiającą podpisu, że pomimo braku jej podpisu protokuł będzie miał przeciwko niej moc dowodową.

Art. 73. Wszelka rozpoczęta czynność urzędowa Komisarza Ziemskiego winna być bez przerwy doprowadzona do właściwego zakończenia.

Odroczenie czynności jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy tego wymaga istota sprawy lub też przeszkody nieusuwalne. — Osoby przez Komisarza wezwane winny być obecne nie tylko w terminie w wezwaniu wskazanym, lecz i dni następnych, dopóki czynność nie zostanie ukończona.

Art. 74. Przy dochodzeniu w sprawach regulacyjnych winien Komisarz po zebraniu wszystkich danych przystąpić do sporządzenia planu podejmowanych robót. O ile zachodzą spory dotyczące granic, działów spadkowych, prawa własności, Komisarz winien sporządzić plan ogólny, szczegółowy zaś podział odłożyć do czasu rozstrzygnięcia sporu.

Art. 75. Komisarz winien przy sporządzaniu planu kierować się całkowitą bezstronnością. Wnioski i życzenia stron winny być ściśle protokułowane i uwzględniane, o ile nie sprzeciwiają się wymaganiom prawa, interesom innych uczestników i podstawowym założeniom planu.

Odrzucając wniosek lub żądanie strony, winien Komisarz odmowę w protokule uzasadnić.

Art. 76. Przy ustalaniu granic obowiązany jest Komisarz wezwać właścicieli sąsiednich nieruchomości do asystowania przy czynnościach pomiarowych.

Art. 77. Przed przesłaniem do Komisji Ziemskiej Okręgowej dochodzenia w sprawie regulacyjnej winien Komisarz okazać plan stronom i udzielić im szczegółowych wyjaśnień zarówno na planie, jak i na gruncie. Wyjaśnienia winny być tak szczegółowe i wyczerpujące, ażeby każdy z uczestników zdawał sobie sprawę ze zmian, jakie następują w dotychczasowym sposobie władania ziemią.

Art. 78. Komisarz dbać winien, aby układy polubowne i uchwały podlegające jego zaświadczeniu były redagowane ściśle według przepisów prawa i aby jasno i wyczerpująco ujmowały całokształt i poszczególne punkty sprawy.

Art. 79. Polecenia Komisji Ziemskiej Okręgowej, otrzymane w trybie art. 50 P. T., winien Komisarz wykonywać szczególnie szybko, ściśle i całkowicie.

Art. 80. Zażalenia na czynności Komisarza, składane na jego ręce w trybie art. 41 P. T., winien Komisarz przedstawić niezwłocznie wraz ze swem wyjaśnieniem Komisji Ziemskiej Okręgowej.

Zażalenia, złożone po upływie przepisanego w art. 41 terminu, Komisarz zwraca skarżącemu, zaznaczając o przyczynie zwrotu na zażaleniu piśmiennem lub też w protokule, gdy zażalenie zgłoszono ustnie.

Art. 81. Gdy dochodzenie Komisarskie wymaga dokonania pewnej czynności (zbadania świadka, sprawdzenia dokumentu i t. p.), na obszarze, podległym innemu Komisarzowi, winien Komisarz prowadzący dochodzenie zwrócić się do odnośnego Komisarza z żądaniem dokonania tej czynności (rekwizycja), komunikując mu ważniejsze okoliczności sprawy, pożądany sposób przeprowadzenia i cel żądanej czynności.

O przesłanem żądaniu (rekwizycji) Komisarz zawiadamia Prezesa Komisji Ziemskiej Okręgowej, przy której urzęduje, oraz Prezesa Komisji, przy której urzęduje Komisarz wykonujący rekwizycje.

Art. 82. O otrzymanych żądaniach (rekwizycjach) od innych Komisarzy Komisarz zawiadamia Prezesa Komisji Ziemskiej Okręgowej.

Postępowanie w Komisjach Ziemskich Okręgowych.

Art. 83. Sprawy i podania, wpływające do Komisji Ziemskiej Okręgowej, będą albo rozpoznawane bezpośrednio przez Komisję, albo skierowywane do właściwego Komisarza dla przeprowadzenia dochodzenia.

Art. 84. Właściwy bieg podaniom i sprawom nadaje Prezes Komisji, wszakże sprawy, skierowane przez Prezesa pod rozpoznanie Komisji, może Komisja ze swej strony przekazać Komisarzowi dla przeprowadzenia dochodzenia.

Art. 85. Komisja Ziemska Okręgowa rozstrzyga sprawy na posiedzeniach publicznych i gospodarczych (art. 44 P. T.).

Art. 86. Posiedzenia gospodarcze wyznaczane będą:

1) do przedyskutowania i ostatecznego przyjęcia instrukcji szczegółowych;
2) do rozpatrzenia spraw dyscyplinarnych osób, urzędujących w Komisji;
3) do oznaczenia kolei, w której osoby w Komisji urzędujące mogą korzystać z urlopu;
4) do rozpatrzenia corocznych sprawozdań z działalności Komisji oraz sprawozdań, otrzymanych od Komisarzy Ziemskich;
5) do oznaczenia dni posiedzeń Komisji oraz kolei zasiadania w nich członków stałych i członków rolników;
6) do rozpoznawania spraw, dotyczących zajęcia przez przemysłowców górniczych działek gruntów włościańskich (L. 6 art. 14 instrukcji);
7) do zatwierdzania układów polubownych, uchwał i protokułów, wymienionych pod liczbami 1, 2, 3, 6 i 7 art. 9 instrukcji i pod liczbą 5 art. 14 instrukcji niniejszej;
8) do rozpoznawania spraw, wymienionych pod liczbami 3, 4, 8, 9, 10, 11, 12 i 13 art. 14 instrukcji;
9) do omawiania spraw, związanych z organizacją i działalnością urzędów ziemskich;
10) oraz do wszelkich innych spraw, jakie Prezes Komisji uzna za konieczne przedstawić na posiedzeniach gospodarczych.

Art. 87. Posiedzenia gospodarcze Komisji odbywają się przy drzwiach zamkniętych w dni wyznaczone przez przewodniczącego w miarę potrzeby i w składzie, określonym w art. 13 P. T.

Art. 88. Na posiedzeniach publicznych winny być obowiązkowo rozpatrywane wszystkie sprawy sporne oraz te sprawy, w których Komisja przeprowadzać będzie postępowanie dowodowe (badanie świadków, biegłych, sprawdzanie spornych dowodów, oględziny na miejscu i t. p.).

Zażalenia na czynności Komisarzy Ziemskich będą rozpatrywane na posiedzeniach publicznych.

Art. 89. Rozkład posiedzeń publicznych Komisji Ziemskiej Okręgowej winien być sporządzony na trzy miesiące naprzód i zakomunikowany wszyst-

kim członkom Komisji, podległym jej urzędnlkom oraz Głównej Komisji Ziemskiej.

Na tydzień przed posiedzeniem winien być wywieszony w lokalu Komisji wykaz spraw, wyznaczonych do rozpoznania.

Art. 90. Rozpoznawanie spraw na posiedzeniach gospodarczych rozpoczyna się od zreferowania sprawy przez referenta, poczem Prezes zarządza dyskusję i następnie Komisja przechodzi do sformułowania swej decyzji, zapadającej zwykłą większością głosów.

Art. 91. Posiedzenie publiczne odbywa się według porządku następującego:

1) wywołanie sprawy;
2) sprawdzenie obecności osób wezwanych i doręczenia wezwań nieobecnym;
3) usunięcie świadków z sali obrad;
4) referat sprawy i dodatkowe wyjaśnienia Komisarza Ziemskiego;
5) wnioski stron w przedmiocie dowodów;
6) postępowanie dowodowe;
7) głosy stron;
8) opinja Komisarza;
9) narada Komisji;
10) ogłoszenie decyzji.

Art. 92. Referentów dla poszczególnych spraw wyznacza prezes Komisji.

Referentem sprawy może być Prezes Komisji, Inspektor Ziemski lub członek stały.

Art. 93. Na posiedzeniach Komisji pierwsze miejsce zajmuje Prezes. obok niego Inspektor Ziemski po prawej, członek stały po lewej stronie Miejsca krańcowe zajmują członkowie rolnicy.

Sekretarz Komisji zasiada na lewo od kompletu sądzącego, wezwany Komisarz na prawo.

Art. 94. Członek Komisji, nie mogący przybyć na posiedzenie lub dla pełnienia innych obowiązków służbowych winien zawiadomić o tem Prezesa.

Prezes zawiadamia w podobnym wypadku swego zastępcę i kancelarję Komisji.

Art. 95. W jednym i tym samym komplecie nie mogą brać udziału osoby, spokrewnione ze sobą: w linji prostej bez ograniczenia stopni, a w linji bocznej do 4-go stopnia, tudzież spowinowaceni do 2-go stopnia włącznie.

Art. 96. Wszystkie osoby, znajdujące się na sali posiedzeń, wstają: a) przy wejściu kompletu sądzącego, b) podczas przysięgi i c) podczas ogłaszania decyzji.

Art. 97. Wszystkie osoby przemawiają przed Komisją stojący. W wyjątkowych wypadkach może przewodniczący zezwolić chorym lub kalekom przemawiać siedzący.

Art. 98. Komisarz Ziemski, wezwany na posiedzenie w trybie art. 15 P. T., w naradach Komisji nad powzięciem decyzji udziału nie bierze. udziela tylko dodatkowych wyjaśnień po referacie sprawy oraz formu-

łuje swoją opinię przed zamknięciem rozpraw (art. 92. L. 8 nstrukcji niniejszej).

Art. 99. Każde dochodzenie komisarskie winna Komisja Ziemska dokładnie zbadać, mając głównie na względzie:

1) tytuły prawne;
2) interesy nieprzypozwanych wierzycieli;
3) interesy państwowo-administracyjne;
4) zgodność postępowania z przepisami ustaw i instrukcji.

W każdym stanie sprawy może Komisja Ziemska zwrócić ją Komisarzowi dla dochodzenia dodatkowego.

Art. 100. W postępowaniu regulacyjnem mogą zapadać decyzje przedstanowcze.

Decyzja przedstanowcza może być powzięta na wniosek właściwego Komisarza przed uchwałą ostateczną uczestników postępowania. Nie przesądza ona decyzji ostatecznej i podlega zaskarżeniu narówni z innemi decyzjami Komisji.

Art. 101. W trybie art. 60 P. T. mogą być zaskarżane oddzielnie od apelacji następujące decyzje incydentalne:

1) co do właściwości Urzędów Ziemskich;
2) w postępowaniu spornem decyzje uwzględniające ekscepcje, wymienione w art. 571 U. P. C.;
3) oddalające żądanie wyłączenia członka Komisji;
4) w przedmiocie zwrotu zażaleń i skarg apelacyjnych;
5) w przedmiocie przywrócenia prawa do apelacji;
6) na powolność postępowania.

Art. 102. Wniesienie zażalenia incydentalnego nie wstrzymuje ani postępowania w sprawie ani wykonania zaskarżonej decyzji, oprócz wypadków wyraźnie przez prawo wskazanych.

Art. 103. Sekretarz prowadzi dziennik ogólny każdego posiedzenia Komisji, niezależnie od protokułu, przewidzianego w art. 57 p. T.

Dziennik ogólny zawierać winien:

1) datę i godzinę rozpoczęcia posiedzenia;
2) oznaczenie charakteru posiedzenia (publiczne, gospodarcze);
3) listę obecnych członków Komisji;
4) wyszczególnienie rozpoznawanych spraw;
5) zaznaczenie co do każdej sprawy, czy została rozstrzygnięta, czy odroczona i z jakiego powodu.

Dziennik podpisuje Prezes i Sekretarz.

Dzienniki ogólne przechowuje Sekretarz w porządku chronologicznym; po upływie roku należy je oprawić w osobny tom.

V. BIUROWOŚĆ URZĘDOW ZIEMSKICH.

Art. 104. Wszelkie pisma, podania, zażalenia, przedstawienia, odezwy i t. d. odbiera Sekretarz Urzędu Ziemskiego.

Gdy strona pragnie cofnąć podanie, zażalenie lub inne oświadczenie, winna złożyć w tym względzie oświadczenie pisemne lub ustne, stosownie do art. 34 P. T.

Art. 105. Nie wolno odmówić przyjęcia, ani też zwrócić wnoszonego pisma bez piśmiennej dekretacji kierownika urzędu.

Osoby, wnoszące do Urzedów Ziemskich jakiekolwiek pisma lub dowody, mogą żądać odpowiedniego pokwitowania.

Art. 106. Nadsyłane do Urzędów Ziemskich pisma z napisem „poufne“ winny być doręczane kierownikowi urzędu nierozpieczętowane. Inne pisma Sekretarz otwiera w ten sposób, aby zachować w całości pieczęcie i stemple pocztowe. Koperty ze stemplami pocztowemi winny być .wraz z korespondencją dołączane do akt.

Art. 107. Na zawiadomieniach poczty o przesyłkach pieniężnych wartościowych kierownik urzędu podpisuje upoważnienia do odbioru na imię Sekretarza lub innego pracownika urzędu. Odbierający przesyłki wartościowe obowiazany jest zwrócić uwagę na całość opakowania i pieczęci.

Art. 108. Na wszystkich pismach nadchodzących winien Sekretarz położyć prezentatę, t. j. dzień, miesiąc i rok rzeczywistego nadejścia pisma do urzędu i ilość załączników, oraz podpisać się pod prezentatą. Jeżeli w piśmie brak załączników, należy o tem zaraz zaznaczyć obok prezentaty.

Art. 109. Załączone do pism nadchodzących papiery wartościowe winny być zapisywane do specjalnego zeszytu i przechowywane w kasie urzędu.

Art. 110. Wszystkie pisma nadchodzące należy przedstawiać kierownikowi urzędu w dniu ich otrzymania, a najpóźniej rano dnia następnego, papiery zaś pilne — natychmiast.

Kierownik urzędu pisze na każdem piśmie dekretację co do dalszego wykonania.

Art. 111. Po uzyskaniu dekretacji kierownika urzędu, Sekretarz oddaje wszystkie pisma dla wciągnięcia do dziennika, a następnie czuwa nad niezwłocznem ich skierowaniem do dalszego załatwienia.

Księgi biurowe.

Art. 112. Księgi biurowe Urzędów Ziemskich winny być przed ich użyciem należycie parafowane i zaświadczane przez Prezesa Komisji Ziemskiej Okręgowej.

Art. 113. Wszystkie księgi biurowe będą prowadzone rocznie z numeracją rozpoczynającą się od numeru pierwszego. Księga w ciągu jednego roku niewyczerpana może być użyta na rok następny, numerację wszakże rozpocząć należy nową.

Art. 114. Drugiego stycznia każdego roku należy w księgach biurowych poczynić po ostatnim numerze z roku ubiegłego zaświadczenia o liczbie zawartych w każdej z tych ksiąg numerów. Zaświadczenia takiego w księgach Komisji Ziemskich dokonywa Sekretarz, w księgach komisarskich—Komisarz Ziemski.

Art. 115. Każde pismo winno być zapisane w dzienniku w porządku chronologicznym pod oddzielnym numerem, który należy również oznaczyć na samem piśmie pod prezentatą.

Art. 116. Dla każdego postępowania regulacyjnego winny być z chwilą wpłynięcia pisma, rozpoczynającego sprawę regulacyjną, założone oddzielne akta (sprawy) i wszystkie dalsze pisma, tej samej sprawy dotyczące, należy w porządku chronologicznym do akt sprawy dołączać, a następnie liczbą kolejną oznaczać każdą kartę w aktach. Gdy akta mają więcej, niż 200 kart, założyć należy tom nowy. Poszczególne tomy oznacza się cyframi rzymskiemi.

Art. 117. Pisma nie dotyczące poszczególnych spraw regulacyjnych, będą przechowywane w zeszytach zbiorowych według rodzaju korespondencji i stosownie do przepisów, wydawanych w tym względzie przez Główną Komisję Ziemską.

Art. 118. W każdym razie założone będą zeszyty zbiorowe, zawierające:

1) okólniki, rozporządzenia, instrukcje i t. p.;
2) akta osobiste pracowników Urzędów Ziemskich;
3) sprawozdania Komisarzy Ziemskich;
4) sprawozdania konferencji okręgowych;
5) statystyczne dane i zestawienia;
6) zażalenia na czynności Komisarzy Ziemskich, nie związane z postępowaniem regulacyjnem;
7) decyzje kierownicze Głównej Komisji Ziemskiej;
8) orzeczenia Sądu Najwyższego w sprawach, przychodzących pod jego rozpoznanie w drodze skarg kasacyjnych na decyzję Głównej Komisji Ziemskiej.

Art. 119. Każda konkretna sprawa regulacyjna lub inna sprawa, w której spodziewana jest ulegająca zaskarżeniu decyzja Komisji Ziemskiej Okręgowej, winna być zapisana do właściwego repertorjum w porządku chronologicznym pod oddzielną liczbą porządkową, która wraz z literą, jaką jest oznaczone repertorjum, wypisuje się na okładce akt.

Oprócz tego na okładce akt wymienić należy: nazwę urzędu, przedmiot sprawy, imiona i nazwiska stron, oraz datę rozpoczęcia i ukończenia sprawy.

Sprawy nie ukończone w ciągu jednego roku, nie będą przenoszone do repertorjów na rok następny.

Art. 120. W Komisjach Ziemskich Okręgowych prowadzone będą repertorja następujące:

a) repertorjum spraw regulacyjnych (komasacja, podział wspólnot, parcelacja i t. p.), oznaczone dużą literą R;
b) repertorjum zbiorowe dla wszelkich innych spraw, oznaczone dużą literą Z.;
c) repertorjum kartkowe.

Zażalenia na czynności Komisarzy Ziemskich w postępowaniu regulacyjnem będą zapisywane do repertorjum R. w rubryce „przebieg spraw“ na karcie odnośnej sprawy regulacyjnej.

Zażalenia na wszelkie inne czynności Komisarzy Ziemskich będą zapisywane do repertorjum Z., jako sprawy samoistne.

Art. 121. Każda sprawa, wpisana do repertorjum, otrzymuje numer złożony z litery i liczby porządkowej właściwego repertorjum, tudzież ze skróconej liczby roku, w którym wpłynęła np.: piewsza sprawa regulacyjna, wniesiona w roku 1920, otrzyma numer R 1/20.

Art. 122. Repertorja dawać winny wyjaśnienia o czynnościach urzędu w każdej sprawie, służą do badań statystycznych i tworzą podstawę do oznaczania, układu i przechowywania akt, nie są jednak przeznaczone na to, aby dawały przegląd wszystkich poszczególnych podań lub pism jakie w danej sprawie wpłynęły.

Do repertorjów winny być wnoszone zwięzłe adnotacje, ilustrujące ważniejsze momenty sprawy.

Art. 123. Jednocześnie z wciągnięciem pisma do dziennika powinno być ono odnotowane w skorowidzu imiennym i rzeczowym ze wskazaniem numeru dziennika, pod którym zostało zapisane, oraz z oznaczeniem akt sprawy ub zeszytu zbiorowego, w których się pismo przechowuje, i podaniem liczby karty, którą w aktach zajmuje.

Art. 124. Wyższe Urzędy Ziemskie komunikują się z niższemi za pomocą poleceń, niższe zaś czynią wyższym przedstawienia, z władzami równorzędnemi komunikują się za pomocą odezw, organom niższym policyjnym mogą dawać polecenia.

Art. 125. Na pismach wysyłanych winna być oznaczona data podpisania, tudzież numer porządkowy. Datę kładzie urzędnik podpisujący pismo.

Art. 126. Odpowiedzi na pisma, z których nie założono osobnej sprawy, mogą być udzielane odręcznie na tem samem piśmie i opatrzone numerem, jaki dane pismo otrzymało w dzienniku. Treść odpowiedzi należy dokładnie w dzienniku zanotować.

Z innych pism wysyłanych należy pozostawić bruljon podcyfrowany przez urzędnika, który pismo redagował, i odnotować na nim, kto i kiedy pismo podpisał.

Art. 127. Sprawozdania, okólniki, odpisy i t. p. można wysyłać bez osobnych odezw z adnotacjami odręcznemi, w których wymienić należy: numer, do kogo, w jakim celu, z jakiemi załącznikami przesyła się dokument, oraz podpis wysyłającego pismo.

Art. 128. W razie przesyłania akt sprawy lub zeszytów zbiorowych, osoba odpowiedzialna za ich całość obowiązana jest na ostatniej karcie zaświadczyć własnoręcznym podpisem liczbę kart w aktach zawartych.

Art. 129. Pisma wysyłane zapisywać należy do książki ekspedycyjnej (rewersału).

Art. 130. Dokumenty, świadectwa, wypisy, odpisy, pieniądze i t. d. mogą być wydawane, komu należy, bez piśmiennych podań, ale za pokwitowaniem. Nieznany urzędnikowi odbiorca winien się wylegitymować.

Art. 131. Każde wydane z akt zaświadczenie podpisuje upoważniony do tego urzędnik ze wskazaniem komu i w jakim celu wydane zostało.

Art. 132. Korespondencje Komisji Ziemskiej Okręgowej podpisuje Prezes Komisji.

Wezwania podpisuje Sekretarz właściwego urzędu ziemskiego.

Art. 133. Sprawy w Komisjach Ziemskich Okręgowych są reponowane:

a) po wykonaniu decyzji ostatecznej,

b) po uprawomocnieniu się decyzji, umarzającej sprawę.

Księgi biurowe będą reponowane po ich zakończeniu.

Art. 134. Sprawy zreponowane i następnie wznowione należy zapisywać do właściwego repertorjum na rok bieżący, a w repertorjum dawnem poczynić wzmiankę odpowiednią ze wskazaniem numeru repertorjum nowego.

Art. 135. Decyzje Urzędów Ziemskich winny być przez kancelarję wykonywane niezwłocznie po ich otrzymaniu z odnotowaniem o wykonaniu w dzienniku posiedzeń.

Treść decyzji wpisać należy do repertorjum.

Art. 136. Komisarz Ziemski prowadzi książki następujące: 1) dziennik, 2) repertorjum dochodzeń, oznaczone dużą literą D., 3) skorowidz imienny i rzeczowy, 4) książkę ekspedycyjną (rewersał).

Art. 137. Przesyłając do Komisji Ziemskiej Okręgowej zakończone dochodzenie, Komisarz załącza do akt wykaz wszystkich znajdujących się w nich pism i dokumentów, poczem akta przesznurowywa, nakłada swą pieczęć i zaświadcza ilość kart. Przed wysłaniem akt sprawdzić należy, czy wszystkie rubryki wypełniono w repertorjum.

Art. 138. Wszystkie Urzędy Ziemskie obowiązane są składać urzędom przełożonym między 1-ym a 8-ym każdego miesiąca za miesiąc ubiegły sprawozdania ogólne z działalności urzędu, oraz wykazy spraw zgłoszonych i spraw prowadzonych według wzorów, ustalonych przez Główną Komisję Ziemską.

Art. 139. Rachunkowość Urzędów Ziemskich prowadzona będzie według instrukcji specjalnej.

VI. PRZEPISY SŁUŻBOWE.

Art. 140. Nadzór służbowy nad urzędnikami ziemskimi w okręgu każdej Komisji Ziemskiej sprawuje Prezes Komisji, oraz każdy urzędnik nad podwładnymi sobie urzędnikami.

Art. 141. Nadzór służbowy upoważnia do wglądania we wszelkie czynności urzędowe, do żądania wyjaśnień, czynienia uwag i usuwania usterek. Udzielanie wypomnień za nieprawidłowości w pełnieniu służby i za postępowanie, nieodpowiadające godności sprawowanego urzędu, należy do kompetencji prezesa. Do nadzoru służbowego należy także załatwianie zażaleń, dotyczących biegu spraw, zwłoki lub innych nieprawidłowości w czynnościach urzędowych.

Art. 142. Urzędnicy Ziemscy obowiązani są do posłuchu wobec zarządzeń władzy nadzorczej.

Urzędnik, skarcony wypomnieniem, może się odwołać w ciągu dni czternastu do władzy nadzorczej, bezpośrednio przełożonej nad tym urzędnikiem, który wypomnienia udzielił. Ta władza wyższa orzeka ostatecznie.

Art. 143. Urzędnicy ziemscy są urzędnikami państwowymi i winni się ściśle stosować do „Tymczasowych Przepisów służbowych dla Urzędników Państwowych“ z dnia 11 czerwca 1918 roku (Dz. Pr. 1918, № 6, poz. 13).

Art. 144. Z urlopów dla wypoczynku mogą urzędnicy ziemscy korzystać stosownie do art. 28 Tymczasowych Przepisów Służbowych.

Urlopów na czas nie dłuższy od tygodnia udziela Prezes Komisji, urlopów dłuższych udziela Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych, względnie Wice-Prezes Głównej Komisji Ziemskiej.

O każdym udzielonym urlopie zawiadamiać należy Główną Komisję Ziemską i odnotowywać w aktach osobistych urzędnika.

Art. 145. Urzędnicy ziemscy winni zamieszkiwać we wskazanych im przez odnośne władze miejscowościach i urzędować tylko na wyznaczonych obszarach. Samowolna zmiana miejsca zamieszkania jest wzbroniona.

Art. 146. Urzędnicy, delegowani do poszczególnych czynności, winni pozostawać we wskazanem miejscu aż do chwili zupełnego ukończenia czynności, o ile nie otrzymają w tym względzie odmiennego polecenia władzy przełożonej, lub nie będą zmuszeni do wyjazdu w sprawach służbowych.

Art. 147. Urzędnikom ziemskim nie wolno zajmować jakichkolwiek stanowisk płatnych w towarzystwach akcyjnych, ubezpieczeniowych, instytucjach kredytowych i wszelkiego rodzaju przedsiębiorstwach handlowych i przemysłowych.

Stanowiska honorowe wolno zajmować jedynie w instytucjach o charakterze społecznym, oraz w instytucjach samorządu miejskiego i wiejskiego, o ile nie wymagają one zajęcia stałego. O każdem zajęciu pobocznem należy zawiadomić Prezesa Komisji Ziemskiej Okręgowej i zaniechać go na jego żądanie.

Art. 148. Urzędnikom ziemskim nie wolno dokonywać żadnych robót prywatnych.

Art. 149. Prezesi Komisji Ziemskich Okręgowych mogą w wyjątkowych wypadkach udzielać zezwolenia na wykonywanie płatnego zajęcia, o ile nie przeszkadza ono obowiązkom służbowym urzędnika i odpowiada jego stanowisku służbowemu.

Uposażenie urzędników ziemskich.

Art. 150. Urzędnicy ziemscy pobierają pensje zasadnicze i dodatki ekonomiczno-wojenne podług następujących kategoryj płacy:

Stanowisko służbowe i kategorja płacy.

Prezes Komisji Ziemskiej Okr. V-a.
Inspektor Ziemski Okręgowy—VI.
Stały członek K. Z. O. — VI.
Komisarze Ziemscy, referenci i sekretarze K. Z. O., oraz rewidenci pomiarów — VII.
Podkomisarze Ziemscy, pomocnicy referentów, starsi geometrzy—VIII.
Geometrzy, starsi rachmistrze—IX.
Starsi pomocnicy geometrów, starsi kanceliści—X.
Pomocnicy geometrów, rysownicy, kanceliści—XI.

Art. 151. Za wyjazdy w sprawach służbowych urzędnicy ziemscy otrzymują djety. oraz zwrot kosztów podróży, stosownie do przepisów dla urzędników państwowych. Geometrzy otrzymują djety tylko za czas trwania podróży na miejsce wykonywanych robót i z powrotem, o ile otrzymują wynagrodzenie akordowe.

Art. 152. Członkowie rolnicy za udział w posiedzeniach Komisji Ziemskich Okręgowych pobierają djety, jak ławnicy w Sądach Okręgowych.

Art. 153. Rachunki podróży urzędników ziemskich zaświadcza Prezes Komisji.

Wynagrodzenia akordowe geometrów.

Art. 154. Za dokonywanie robót pomiarowych geometrzy pracujący samodzielnie i starsi pomocnicy geometrów pobierają, niezależnie od pensji, wynagrodzenie akordowe w wysokości 2-ch marek od morga.

Art. 155. Komisja Ziemska Okręgowa może, na wniosek Rewidenta pomiarów, podnieść wynagrodzenie akordowe za pomiary przy komasacji gruntów wiejskich do 50%, a gruntów miejskich do 100%.

Art. 156. W razie dokonywania robót pomiarowych w jednej miejscowości przez kilku geometrów, podziału wynagrodzenia akordowego dokonywa każdorazowo Komisja Ziemska Okręgowa na wniosek Rewidenta pomiarów.

Art. 157. Wypłata wynagrodzenia akordowego nastąpi po zatwierdzeniu przez Komisję Ziemską Okręgową wykończonego planu.

Art. 158. Wypłata wynagrodzenia akordowego nastąpi również i w wypadkach, gdy komasacja nie zostanie ukończona z przyczyn od geometry niezależnych, o ile Rewident pomiarów i Inspektor Ziemski Okręgowy stwierdzą, że czynności geometry dokonane zostały bez zarzutu. Ostateczna decyzja należy do Komisji Ziemskiej Okręgowej.

Warszawa, dnia 25 kwietnia 1919 r.

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych:
Janicki

(„Monitor Polski" № 97 z dn. 30.IV. 1919 r. i nast.).

TYMCZASOWA INSTRUKCJA TECHNICZNA

dla geometrów, wykonywujących roboty miernicze przy pracach, prowadzonych przez Urzędy Ziemskie Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

I. Wskazania ogólne.

Art. 1. Pomiary przy komasacji i parcelacji gruntów, dokonywane przez Urzędy Ziemskie Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych, prowadzą się w celu:

a) otrzymania niezbędnych danych dla wykreślenia i obliczenia projektu komasacji lub parcelacji:
b) wprowadzenia projektu na grunt,
c) sporządzenia ostatecznego planu skomasowanego lub rozparcelowanego obszaru.

Art. 2. Wychodząc z powyższej zasady, czynności miernicze przy komasacji i parcelacji można podzielić na:

1) określenie granic zewnętrznych komasowanego lub parcelowanego obszaru,
2) zdjęcie szczegółów gruntu oraz granic starych parcel (przy komasacji),
3) określenie linji klasyfikacyjnych,
4) sporządzenie pierworysu,
5) wykreślenie i obliczenie projektu komasacji lub parcelacji,
6) wprowadzenie projektu na grunt,
7) sporządzenie ostatecznego planu skomasowanego lub rozparcelowanego obszaru.

Art. 3. O niezbędności wszystkich lub tylko niektórych z wyżej wymienionych czynności należy decydować odnośnie do każdej poszczególnej sprawy w zależności od jej charakteru zgodnie z odpowiednimi paragrafami niniejszej instrukcji.

Art. 4. Pomiary i obliczenia wykonywać w ten sposób i z taką dokładnością, jakie są wskazane w niniejszej instrukcji; wszelkie odchylenia od niej, spowodowane wyjątkowemi okolicznościami, winny być należycie umotywowane.

Art. 5. Przy pomiarach na terenie zasianym, zabudowanym i t. p. należy stosować takie sposoby, które dałyby możność uniknąć deptania zasiewów, łamania płotów, rąbania drzew i t. p. czynności, do których uciekać się tylko w razie nieuniknionej konieczności.

II. Określenie granic zewnętrznych (obwodnicy).

Art. 6. Na załamaniach obwodnicy stawiać kopce ze słupami pośrodku. Kopiec w formie stożka ściętego winien być mocno udeptany i mieć w średnicy 3 mt. a wysokość 1 metr; słup o średnicy 10—15 cm. i długość 2 mt.

powinien mieć na dolnym końcu krzyżak i być zakopany w ziemię 1.5 mt. głęboko (0,5 w gruncie i 1 metr w kopcu), tak, by nad kopiec wystawało tylko 0,5 metra słupa. Na górnym końcu słup powinien mieć 2 wycięcia różnej głębokości; w głębszem wycięciu wypala się herb państwa za pomocą pieczęci żelaznej, w płytszem stawia się numer porządkowy słupa.

Art. 7. Na bokach dłuższych od 300 stawiać co 200 metr. kopce bez słupów.

Art. 8. W tych miejscowościach, gdzie sypanie kopców jest niemożliwe lub bardzo utrudnione (wśród zabudowań, na gruncie błotnistym) stawiać tylko słupy (art. 6), zakopując je wówczas w grunt na głębokość 1 metra i zakładając u podstawy gruz i szkło.

Art. 9. Końce conajmniej dwóch najodpowiedniejszych linji obwodnicy należy umocować za pomocą okopcowanych słupów kamiennych, zakładając pod niemi najprostsze znaki podziemne (centry), i dowiązując je do przedmiotów stałych (kościoły, dzwonnice fundamentalne, budynki i t. p.).

Art. 10. Na komasowanych lub parcelowanych obszarach zakładać poligon obwodowy i związkowe; minimalne ilości poligonów związkowych:

na obszarach	do 200 mg.	1
„ „	od 200—500 mg.	2
„ „	od 500—1000 mg.	3

na obszarach powyżej 1000 mg. poligony związkowe winny mieć wewnątrz figury 1—2 punkty węzłowe, tworząc w ten sposób związek poligonowy, wyrównany na zasadzie metody, opartej na teorji najmniejszych kwadratów.

UWAGA: Pomiary większych obszarów (powyżej 3000 mg. licząc całokształt danej figury), należy opierać na trjangulacji, wykonanie której omawia osobna instrukcja.

Art. 11. Punkty załamania ciągów poligonowych, nieposiadające słupów, winny być utrwalone na gruncie za pomocą 2 pali numerowanych o średnicy 5 cm. i długości conajmniej 0,5 m. z których jeden powinien być wbity w ziemię do końca, drugi — wystawać nad jej powierzchnią nie więcej niż na 15 cm. Numery na palach powinny zawsze odpowiadać numerom odnośnych punktów w szkicowniku na pierworysie oraz we wszystkich rachunkach; numerów tych nie zmieniać pod żadnym pozorem.

Art. 12. Kąty poligonu obwodowego i związkowych mierzyć przy dwóch położeniach lunety, sprawdzonym przez geometrę jednominutowym teodolitem lub takąż astrolabią, a boki dwukrotnie—sprawdzoną taśmą stalową 20 metrową, odczytując ją z dokładnością do 0,05 metra.

Art. 13. Różnica między wynikami dwóch pomiarów jednej i tej samej linji — L nie powinna przekraczać długości $\triangle L$, która wyniesie:

a) na terenie łatwym (1-ej klasy)

$$\triangle L_1 = 0{,}0002\ L + 0{,}006 \sqrt{L} + 0{,}02$$

b) na terenie średnim (II-ej klasy)

$$\triangle L_2 = \triangle L_1 + 0{,}25 \triangle L_1$$

c) na terenie trudnym (III-ej klasy)

$$\triangle L_3 = \triangle L_1 + 0{,}75 \triangle L_1$$

Art. 14. Kąty poligonów nie mogą być mniejsze od 30° (330°), a boki krótsze od 100 metrów.

Art. 15. Boki poligonów dłuższe nad 200 metr. przed mierzeniem należy wytyczyć.

Art. 16. Boki poligonu, nachylone do poziomu pod kątem większym od 2°, winny być zredukowane na poziom.

Art. 17. Na terenie o znacznych i zmiennych pochyłościach boki poligonu winny być mierzone za pomocą drewnianych łat od 3—5 mtr. długich, układanych poziomo za pomocą libelli lub śródwagi; koniec łaty, wznoszący się nad terenem, projektuje się na ziemię za pomocą pionu.

Art. 18. Stanowiska instrumentu poligonu obwodowego i związkowych obierać w ten sposób, iżby przy porniarze kątów można było celować na podstawę nie zaś na wierzchołek tyczki. W poligonie obwodowym stanowiska instrumentu obierać możliwie na kopcach.

Art. 19. Kopce, nie będące stanowiskami instrumentu, należy zdejmować jako poligony osobne z dowiązaniem ich do poligonu obwodowego lub też za pomocą rzędnych (węgielnicą) od linji poligonu obwodowego; ten ostatni sposób jednakże może być stosowany tylko w tym razie, jeżeli długość rzędnych nie przewyższa 20 mtr.

Art. 20. Rzeki, jeziora, wąwozy i inne linje krzywe, stanowiące część obwodnicy komasowanego lub parcelowanego obszaru, zdejmować też za pomocą rzędnych od linji poligonu; w tym wypadku długość rzędnych nie powinna przekraczać 40 mtr.; rzędne mierzyć do brzegu, zaś przeciwległy brzeg zdejmować, o ile bezpośrednie pomiary są niemożliwe, za pomocą dalekomierza, jeżeli szerokość rzeki nie przekracza 40 metr., w przeciwnym razie za pomocą założonego na tym brzegu osobnego poligonu pomocniczego. Jeżeli granica stanowi nie środek lecz brzeg rzeki, przeciwległego brzegu nie zdejmować.

UWAGA: Rzędne, o ktorych mowa w art. 19 i 20 mierzyć wyłączniei taśmą.

Art. 21. Jeżeliby długość rzędnych od linji poligonu obwodowego do zdejmowanych za ich pomocą kopców miała przewyższać 20 m., zaś do linji krzywych, stanowiących obwodnicę, 40 m., to w takim razie te części obwodnicy należy bezwarunkowo zdejmować za pomocą osobnych poligonów pomocniczych, dowiązywanych do poligonu obwodowego.

Art. 22. O ile rzeka, jezioro, błoto lub wąwóz przecina linję poligonu tak, że długości tej linji lub jej części zmierzyć bezpośrednio taśmą nie można, to długość ta winna być obliczona trygonometrycznie, najlepiej jako bok zbudowanego na niej trójkąta z kątami od 30° do 120°; dostępne dla pomiarów boki takiego trójkąta należy mierzyć dwukrotnie.

III. Zdjęcia szczegółów i granic starych parcel.

Art. 23. Jeżeli obszar, podlegający komasacji lub parcelacji, posiada stary plan, który po sprawdzeniu przez geometrę okaże się sporządzonym z dostateczną dokładnością, to szczegółów oraz granic starych parcel nie zdejmować nanowo, lecz brać je ze wspomnianego planu.

Art. 24. Starym planem można posługiwać się wtedy, gdy:

a) wspomniany plan przedstawia na ogół prawdziwy i dokładny obraz danej miejscowości;

b) odległości między punktami przecięcia granic starych parcel i linji szczegółów z bokami poligonów, zmierzone na gruncie i wzięte z planu, różnią się od siebie nie więcej niż o sumę 0,5 m. + $\triangle$ L, gdzie $\triangle$ L oblicza się tak, jak w art. 13;

c) ogólna powierzchnia F, wskazana w rejestrze pomiarowym i sprawdzona na planie przez geometrę różni się od powierzchni F^1, obliczonej na podstawie wyników nowego pomiaru nie więcej niż o $F - F_1 = {}^1/_{600}\ F^1$, zaś odpowiednie powierzchnie kilku poszczególnych (kontrolnych) działów— o $f\text{-}f^1 = 1/_{200}\ f$.

Art. 25. Jeżeli stary plan nie odpowiada powyższym warunkom (art. 24), lub jeżeli żadnego starego planu niema, geometra po założeniu i obliczeniu związku poligonowego winien rozpocząć zdjęcie tej części obszaru, która nie była zdjęta od ciągów poligonowych.

Art. 26. W tym celu zakładać instrumentalne ciągi szczegółowe, nawiązywane do poligonu obwodowego lub poligonów związkowych, przyczem w ciągach szczegółowych kąty mierzyć za pomocą kątomiaru przy jednym położeniu lunety a linje, jeden raz taśmą, odczytując ją z dokładnością do 0,1 m.

Art. 27. Ciągi szczegółowe winny być na gruncie palikowane za pomocą pali numerowanych.

Art. 28. Ciągi szczegółowe, zakładane dla zdjęcia siedlisk, mierzyć z tą samą dokładnością co i poligony.

Art. 29. Szczegóły zdejmować za pomocą rzędnych oraz domiarów pod kątami dowolnemi taśmą lub dalekomierzem, za pomocą przecięć lub też innemi sposobami, wskazanemi w geodezji; domiary krokami są wykluczone.

Art. 30. Granice starych parcel (tabelowych, lub opisanych w akcie kupna według granic) zdejmować według faktycznego stanu posiadania możliwie w ten sposób, aby mogły być otrzymane wszystkie dane, niezbędne dla obliczenia ich powierzchni bezpośrednio z pomiarów na gruncie.

Art. 31. Różne rodzaje użytków (ziemia orna, pastwisko, łąka i t. d.) zdejmować według faktycznego ich stanu nie zaś według zdatności gleby do tego lub innego użytku; ta ostatnia będzie ustalona przy klasyfikacji.

Art. 32. W siedliskach zdejmować granice posiadłości, z oddzielnych zaś budynków tylko te, co do których z pewnością wiadomo, że nie ulegną zniesieniu przy przejściu na kolonje.

IV. Dziennik pomiarowy i szkic polowy.

Art. 33. Przy pomiarach poligonów oraz ciągów szczegółowych winny być prowadzone: dziennik pomiarowy i szkic polowy; prowadzić je należy w jednym zeszycie, którego lewe strony są przeznaczone na dziennik, a prawe na szkic.

Art. 34. W dzienniku pomiarowym zapisywać czysto i wyraźnie wszystkie wyniki pomiaru kątów i boków poligonów oraz ciągów szczegółowych we właściwych rubrykach według ustalonego wzoru.

Art. 35. Szkic polowy, prowadzony w dużej skali, powinien przedstawiać jasny i zrozumiały dla każdego technika obraz zdejmowanego obszaru z wykreślonemi na nim linjami pomiarowemi oraz wyraźnie napisanemi cyframi, przedstawiającemi wyniki pomiaru tych linji; winny być na nim opisane różne rodzaje użytków, rzeki, jeziora, uroczyska i drogi oraz punkty przecięcia ich przez linję poligonów, stare parcele (numery tabelowe lub nazwiska właścicieli) oraz sąsiednie grunta.

Art. 36. Prowadząc dziennik pomiarowy i szkic polowy, pisząc liczby gumy nie używać, błędnie napisane liczby przekreślać i nad niemi pisać właściwe.

Art. 37. Po ukończeniu każdej poszczególnej czynności mierniczej prowadzony podczas niej dziennik pomiarowy i szkic polowy dołączać do danego aparatu pomiarowego.

V. Określenie linji klasyfikacyjnych.

Art. 38. Przy wyznaczaniu na gruncie linji klasyfikacyjnych geometra winien żądać, aby te linje były palikowane.

Art. 39. Wyznaczone linje klasyfikacyjne zdejmować w ten sam sposób, jak i szczegóły sytuacyjne.

VI. Sporządzanie i obliczanie pierworysu.

Art. 40. Pierworysy sporządzać za pomocą współrzędnych na zasadzie południka magnesowego.

Art. 41. Dla poligonu obwodowego i związkowych odchyłka w kątach nie powinna przewyższać $1' : 5 \sqrt{n}$, a we współrzędnych długości $\triangle L$, obliczanej z wzoru: $\triangle L = 0.00035 \ L + 0.0105 \sqrt{L} + 0.035$ (L-długość poligonu). W razie otrzymania większej odchyłki pomiaru odpowiedniej części poligonu należy na gruncie powtórzyć.

Art. 42. Odchyłki w kątach i współrzędnych poligonów zamkniętych rozrzucać na kąty i boki (przyrosty współrzędnych) tych poligonów proporcjonalnie do błędów, dopuszczalnych w ich mierzeniu.

Art. 43. Poligony związkowe należy przy tem wyrównywać w ten sposób, iżby poprawki, otrzymane dla nich z obliczenia sąsiednich poligonów zamkniętych, wzajemnie się dopełniały.

Art. 44. Jeżeli poligony związkowe mają punkty węzłowe, to odchyłki rozrzucać na zasadzie metody, opartej na teorji najmniejszych kwadratów.

Art. 45. Przed przystąpieniem do obliczenia współrzędnych sporządzić na papierze kancelaryjnym lub szkicowym za pomocą przenośnika

szkic ciągów poligonowych w skali tylko na tyle dużej, aby kąty i linje mogły być na nim wyraźnie opisane.

Art. 46. Wyniki obliczenia współrzędnych wnosić do osobnego rejestru według ustalonego wzoru.

Art. 47. Skala normalna dla pierworysów jest 1 : 2500. Jeżeli na zdejmowanym obszarze niema znacznej ilości drobnych szczegółów, to pierworys można sporządzać w skali 1 : 5000; może to mieć miejsce głównie przy parcelacji, zaś przy komasacji przeważnie wtedy, gdy stary stan posiadania nie był zdejmowany z gruntu. Bardzo drobne szczegóły można wykreślać oddzielnie w skali 1 : 1250.

Art. 48. Boki sieci kwadratów powinny być równymi 10 cm. co dla skali 1 : 2500 wyniesie 250 m., dla skali 1 : 5000—500 m. i dla skali 1 : 1250—125 m.

Art. 49. Zasadniczym rozmiarem sekcyjnego arkusza jest kwadratowy arkusz papieru rysunkowego 70 cm. × 70 cm.

Art. 50. Kierunek północy na planach ma przypadać u góry sekcyjnego arkusza.

Art. 51. Jeżeli cały obszar nie mieści się na jednym arkuszu, winien być podzielony na odpowiednie sekcje.

Art. 52. W wyjątkowych wypadkach, gdy cały obszar da się umieścić na jednej sekcji z nieznacznym zwiększeniem sekcyjnego arkusza, lub ze zmianą, na planie kierunku północy albo też z zastosowaniem tych dwuch środków jednocześnie, wtedy dozwolonem jest zwiększyć sekcję do rozmiaru 75 cm. × 100 cm. oraz wnieść odpowiednią poprawkę do początkowego azymutu przed przystąpieniem do rachunku współrzędnych, właściwy zaś kierunek północy oznaczać na planie odpowiednią strzałką.

Art. 53. Poligony obwodowy i związkowe wykreślać za pomocą współrzędnych, sprawdzając długość i kierunek boków.

Art. 54. Ciągi szczegółowe mogą być wykreślane za pomocą przenośnika albo za pomocą tangensów kątów azymutalnych.

Art. 55. Dla ciągów szczegółowych odchyłka nie powinna przewyższać: w kątach $4' \sqrt{n}$; we współrzędnych $^1/_{1000}$ p., zaś graficzna $^1/_{300}$ p.

Art. 56. Odchyłkę w ciągach szczegółowych rozrzucać tylko na te ciągi.

Art. 57. Po wyrównaniu ciągów szczegółowych na ich podstawie wykreślać szczegóły wewnętrzne oraz linje klasyfikacyjne.

Art. 58. Na pierworysie wykreślać należy:

a) tuszem czarnym:
   1) linjami ciągłemi obwodnice i granicę starych parcel,
   2) kreskami poligony, o ile nie kryją się z miedzami, i wszelkie domiary,
   3) szczegóły gruntu (według znaków konwencjonalnych);

b) tuszem niebieskim:
   sieć kwadratów linjami ciągłemi;

c) tuszem czerwonym.
   1) linjami ciągłemi te części obwodnicy, które otrzymały się po wyprostowaniu granic i zamianie gruntów, i granice nowych (zaprojektowanych) działów,
   2) kreskami nowe poligony, odnoszące się do wymienionych w p. 1 części obwodnicy, i granice sporne;
   3) nowe drogi według znaków konwencjonalnych;

d) tuszem zielonym:
   linje klasyfikacyjne kreskami.

. Opisywać na pierworysie należy:

a) tuszem czarnym:
długości boków poligonów obwodowego i związkowych, wszelkie domiary i ich podstawy, numery stanowisk w poligonach obwodowych i związkowych, kierunek dróg, nazwy rzek, jezior, uroczysk i kultur (rola, las, łąka i t. d.), nazwy wsi oraz litery gruntów sąsiednich, które według tych liter opisywać na marginesie planu;

b) tuszem czerwonym:
długości boków nowych poligonów, wymienionych w art. 58 p. c—2, oraz w art. 84, numery punktów tych poligonów, wszelkie miary na poligonach, otrzymane z gruntu, za pomocą których projekt był wniesiony na grunt, numery własności nowych działów;

c) tuszem niebieskim:
numery własności starych parcel i odsyłacze do rachunku powierzchni i wartości starych działek według klas gruntu.

UWAGA: Przy opisywaniu wogóle trzymać się zasady, że wszelkie miary piszą się tym kolorem, jakim są wykreślone linje, do których się one odnoszą.

Art. 60. Kąty poligonów, azymuty boków, oraz współrzędne punktów poligonowych wnosić według ich numerów odpowiednim kolorem do osobnej tablicy na marginesie planu. Jeżeli przy jednym punkcie było zmierzone kilka kątów, to wnosić je do tablicy pod odpowiednim numerem w porządku: od północy przez wschód, południe i zachód.

Art. 61. Ogólną powierzchnię obliczać ze współrzędnych, powierzchnie starych parcel możliwie z pomiarów na gruncie, zaś powierzchnie innych działek (różnych użytków poszczególnych klas i innych) geometrycznie lub za pomocą sprawdzonego planimetru, obwodząc je nie mniej niż po 2 razy i bacząc, iżby wyniki z dwuch obwodów różniły się od siebie nie więcej niż o dwie podziałki liczydła; za powierzchnię brać średnią arytmetyczną z wyników poszczególnych obwodów.

UWAGA: Powierzchnię starych parcel można obliczać z planu tylko wtedy, gdy wspomniane parcele nie przedstawiają długich, wązkich pasów, lecz inne nieprawidłowe figury.

Art. 62. O ileby można było powierzchnie innych poszczególnych działek obliczyć bezpośrednio z pomiarów na gruncie, to temu sposobowi oddawać bezwzględne pierwszeństwo.

Art. 63. Obliczanie powierzchni poszczególnych konturów winno postępować od ogółu do szczegółów w następujący sposób: 1) cały obszar

należy rozbić na kilka większych kompleksów (zespołów), powierzchnię każdego kompleksu obliczyć geometrycznie dwoma różnymi sposobami, lub za pomocą planimetru, obwodząc ją conajmniej 3 razy; 2) w granicach każdego kompleksu obliczyć powierzchnię poszczególnych parcel, zaś w ich granicach — szczegółów.

Różnica pomiędzy ogólną powierzchnią F i sumą powierzchni kompleksów nie powinna przewyższać $^1/_{600}$ F, zaś pomiędzy powierzchnią kompleksu i sumą powierzchni parcel $^1/_{400}$ F, a szczegółów wewnątrz parcel $^1/_{200}$ F. W razie otrzymania większej różnicy obliczenia należy powtórzyć. Dopuszczalne różnice rozrzucić na poszczególne kontury proporcjonalnie do ich powierzchni.

Art. 64. Jeżeli $^1/_{400}$ obliczanej powierzchni jest mniejszą od wartości jednej podziałki planimetru, to przed obwodem należy skrócić ramię planimetru, lub obliczaną działkę wykreślić w większej skali.

Art. 65. O ile w poszczególnym wypadku nie będzie powzięta inna odnośna decyzja, powierzchnię starych parcel, stanowiących jeden numer tabeli likwidacyjnej, obliczać jako jedną całość, powierzchnie zaś oddzielnych posiadłości w granicach tego numeru obliczać na podstawie prawnych aktów podziału wspomnianego numeru tabelowego.

Art. 66. Wszelkie obliczenia wykonywać w miarze metrycznej, lecz ostateczne wyniki obliczenia powierzchni poszczególnych posiadłości oraz powierzchni ogólnej zamieniać na morgi nowopolskie.

Art. 67. Sporządzać rachunek powierzchni i wartości starych parcel według klas gruntu, podług ustalonego wzoru.

Art. 68. Jeżeli za podstawę do obliczania powierzchni nowych działów zostanie przyjęty sprawdzony stary plan, lub, na mocy uchwały gromadzkiej tabela likwidacyjna, to granic starych parcel nie zdejmować, na pierworysie nie wykreślać, zaś ich powierzchnie brać z rejestru pomiarowego wspomnianego planu lub tabeli. Wtedy w operacie pomiarowym do pierworysu należy dołączyć wspomniany plan lub odpis tabeli.

Art. 69. Pierworysu nie kolorować.

VII. Sporządzanie projektu komasacji lub parcelacji.

Art. 70. Ostateczny projekt komasacyjny lub parcelacyjny wykreślać wyłącznie na sporządzonym zgodnie z niniejszą instrukcją pierworysie; starymi planami można posługiwać się (art. 24) tylko przy sporządzaniu pierworysu.

Art. 71. Jeżeli zgodnie ze szkicem projektu, winny być przeprowadzone nowe drogi, to projektować je wcześniej, niż poszczególne parcele.

Art. 72. Potem projektować linje, odcinające całe grupy parcel, a w otrzymanych w ten sposób większych działach odcinać dopiero poszczególne parcele.

Art. 73. Poszczególne parcele projektować zgodnie ze szkicami projektu (art. 71) w następujący sposób:

a) w odpowiedniem miejscu pierworysu wykreślić parcelę, której

forma odpowiadałaby zasadom komasacji, a powierzchnia byłaby w przybliżeniu równą żądanej powierzchni;

b) obliczyć powierzchnię wykreślonej parceli i porównać ją z żądaną powierzchnią;

c) dodać lub odjąć odpowiedni odcinek, nie psując przytem formy parceli;

d) znów obliczyć powierzchnię otrzymanej parceli i jeżeli różnica pomiędzy nią i żądaną powierzchnią f nie przewyższa $^1/_{400}$ f, uważać parcelę za sprojektowaną; w przeciwnym razie powtarzać wyżej wskazane czynności, póki wynik nie będzie pomyślny.

Art. 74. Jeżeli przy projektowaniu za pomocą planimetru $^1/_{400}$ powierzchni projektowanej parceli jest mniejsza od wartości jednej podziałki planimetru, to taką parcelę projektować osobno w większej skali.

Art. 75. Jeżeli powierzchnia ostatniej parceli okaże się większą lub mniejszą od różnicy r pomiędzy ogólną powierzchnią i sumą powierzchni reszty parceli więcej niż o $^1/_{400}$ r., to projektowanie należy powtórzyć.

Art. 76. Po wykreśleniu komasacji czy parcelacji należy obliczyć na pierworysie kąty i linje, niezbędne dla wprowadzenia projektu na grunt; obliczeń tych dokonywać w miarę możności za pomocą współrzędnych.

Art. 77. Wniósłszy otrzymane wyniki w odpowiedni dziennik pomiarowy, można przystąpić do wyznaczenia zaprojektowanych parcel na gruncie.

VIII. Wprowadzenie projektu na grunt.

Art. 78. Na gruncie tak jak i na planie wyznaczać najpierw linje, odcinające całe grupy działów, a dopiero w granicach tych linji odcinać oddzielne działy.

Art 79. Wyznaczanie nowych linji rozpoczynać od punktów i linji, założonych na komasowanym lub parcelowanym obszarze poligonów.

Art. 80. Jeżeli początek lub koniec wyznaczonej linji nie trafia na żaden z punktów poligonu, lecz znajduje się na jednym z jego boków, to należy mierzyć krótszą część tego boku dwukrotnie oraz obydwa kąty nowej linji ze wspomnianym bokiem, bacząc, by ich suma różniła się od 180^0 nie więcej niż o 2^0;

Art. 81. Jeżeli wyznaczona linja ma załamania, tyczyć ją, mierząc kąty i boki, a otrzymaną odchyłkę rozrzucić na gruncie w ten sposób, jak to się robi na planie. Wspomniana odchyłka nie powinna przewyższać $^1/_{600}$ p (p-długość wyznaczanej linji łamanej).

Art. 82. Jeżeli wyznaczana linja na gruncie jest nachylona do poziomu pod kątem większym od 2^0, to mierzyć ją z powiększeniem na pochyłość.

Art. 83. Na załamaniach granic nowych działów zabijać pale, jak w art. 11, po przyjęciu projektu komasacji przez uchwałę ostateczną stawiać słupy takie, jak w art. 6, tylko o 0,5 metra krótsze, zakopując je w zie-

mię na 1 metr głęboko. Nowe miedze winny być na gruncie przeorywane dwiema skibami na siebie.

Art. 84. Przy wprowadzeniu projektu na grunt kąty i linje należy mierzyć w ten sposób, aby cały komasowany lub parcelowany obszar mógł być rozbity na oddzielne poligony zamknięte, w granicach których poszczególne działy mogłyby być wyznaczone tylko za pomocą taśmy bez użycia kątomiaru.

Art. 85. Wyniki pomiaru kątów i linji przy wyznaczaniu nowych działów na gruncie wnosić do tego samego dziennika pomiarowego, w którym były zapisane dla nich dane otrzymane z planu, i bezpośrednio pod odpowiednim kątem i długością linji, aby zawsze łatwo było je porównać.

IX. Sporządzenie ostatecznego planu i innych dokumentów pomiarowych.

Art. 86. Po zrysowaniu pierworysu zdjąć z niego odrys na kalkę płócienną, który dołącza się do protokułu klasyfikacyjnego. Na tym odrysie granic starych parcel i nowych działów nie wykreślać oraz żadnych cyfrowych danych nie umieszczać; obwodnica (dawna i zmieniona—art. 38, p. c—l), poligony, linje klasyfikacyjne i szczegóły winny być na nim wykreślone tak, jak i na pierworysie, tylko linje klasyfikacyjne powinny być grubsze od innych; granice użytków (rola, las, łąka) należy zlekka podmalować odpowiednim kolorem; numery klas gruntu w różnych użytkach wyznaczać cyframi rzymskiemi kolorem zielonym, pod któremi tym samym kolorem pisać ogólną powierzchnię każdej klasy danego użytku w morgach.

Art. 87. W razie prostowania granic lub zamiany gruntów na mocy umów z sąsiednimi właścicielami w celu dołączenia do tych umów zdjąć z pierworysu na kalkę płócienną odrysy odpowiednich części obwodnicy, pokazując na nich stare i nowe granice, jak na pierworysie, z opisaniem linji, kątów i nazwisk właścicieli.

Art. 88. Plan ostateczny, sporządzony w ten sposób co i pierworys, to znaczy nie drogą kopjowania pierworysu, powinien przedstawiać plan nowego stanu posiadania—po scaleniu.

Dlatego granic starych parcel na nim nie wykreślać, zaś obwodnicę i odnośne poligony kreślić w tym stanie, w jakim okazały się one po zamianie gruntów i wyprostowaniu granic—wszystko tuszem czarnym; granice nowych działów, wykreślone tuszem czarnym, podcieniowywać karminem; kolorem czerwonym kreślić tylko granice sporne. Linji klasyfikacyjnych nie wnosić; resztę linji wykreślać tak samo, jak i na pierworysie (art. 58).

Art. 89. Opisywać na planie ostatecznym należy to wszystko, co i na pierworysie (art. 59 bez p. c. i art. 60), według tej samej zasady (art. 59—uwaga).

Oprócz tego należy na nim opisywać:

a) tuszem czerwonym ogólne powierzchnie nowych działów w morgach;

b) tuszem niebieskim:
ogólne powierzchnie nowych działów w metrach pod powierzchnią w morgach (w formie ułamka);

c) tuszem czarnym:
powierzchnie poszczególnych działek (różnych użytków) w granicach nowych działów (w metrach).

UWAGA: Drobnemi cyframi opisywać domiary, ich podstawy i powierzchnie w metrach; większemi—boki poligonów, numery stanowisk instrumentu i powierzchnie w morgach; dużemi — numery własności nowych działów.

Art. 90. Plan ostateczny należy kolorować według znaków konwencjonalnych.

Art. 91. W tytule planu ostatecznego (i pierworysu również), ułożonym według ustalonego wzoru, powinno być wskazane: nazwa wsi, gminy i powiatu, akt prawny, na mocy którego były prowadzone pomiary i scalenie lub parcelacja gruntów (postanowienie Komisji Ziemskiej lub inne odpowiednie), nazwisko wykonawcy, południk i skala planu oraz ogólna powierzchnia (obliczona ze współrzędnych, domiarów i razem).

Art. 92. W pracach parcelacyjnych, o ile niema zamiany gruntów lub znaczniejszego prostowania granic, pierworys może służyć zarazem jako plan ostateczny; wówczas należy go odpowiednio wykończać i kolorować według znaków konwencjonalnych.

To samo dotyczy prac komasacyjnych, jednakże wtedy tylko, gdy stary stan posiadania nie był zdejmowany z gruntu, lecz wzięty ze starego planu (art. 24 i 68).

Art. 93. Jeżeli w niektórych częściach planu linje są na tyle drobne że opisać ich wyraźnie nie można, to należy je wykreślić w większej skal na wolnem miejscu sekcyjnego arkusza i tam opisać.

Art. 94. Sporządzać rachunek powierzchni nowych parcel i wartości ich według klas gruntu podług ustalonego wzoru.

Art. 95. Plan ostateczny sporządza się (a jeżeli on stanowi zarazem pierworys—to wykończa się) w biurze w sezonie zimowym.

X. Operat pomiarowy.

Art. 96. Operat pomiarowy scalonego lub rozparcelowanego obszaru stanowią:

1) pierworys obszaru, przedstawiający stary stan posiadania, z wniesionemi na nim nowemi granicami;
2) dziennik pomiarowy i szkic polowy;
3) dokładny opis granicznych słupów kamiennych i znaków podziemnych (miejsce i wygląd — art. 9) oraz protokuł, zawierający dane z dowiązaniem tych słupów do przedmiotów stałych, z odpowiednim szkicem;
4) plan ostateczny, przedstawiający nowy stan posiadania;
5) rachunek współrzędnych i ogólnej powierzchni;
6) szkic ciągów poligonowych;
7) rachunek powierzchni i wartości parcel według klas gruntu przed scaleniem (tylko przy komasacji);

8) rachunek powierzchni i wartości działów według klas gruntu po scaleniu lub rozparcelowaniu;
9) polecenie, na mocy którego były wykonywane roboty miernicze;
10) cała korespondencja geometry, odnosząca się do danej czynności.

XI. Uwaga ogólna.

Art. 97. Sposoby i wzory wykonania art. 6, 9, 10, 13, 14, 19, 21, 22, 33—35, 42, 43, 44, 45, 46, 51, 56, 58, 60, 67, 77 i 85, 80, 81, 84, 86, 87, 88, 91, 92, 93, 94, wskazane w „Objaśnieniach i przykładach do instrukcji technicznej".

Warszawa, dnia 31 marca 1919 r.

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych:
Janicki

(„Monitor Polski" № 105 z dn. 13-V, 1919 r. i nast.).

Tłoczono w Drukarni Państwowej
z polecenia Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych. № 5381